

Marek Florek

Zdziechowice, gm. Zaklików, woj. tarnobrzeskie. Stanowisko 1 i 3

Informator Archeologiczny : badania 20, 167-168

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

gicznych. Odsłonięto i wyeksplorowano obiekty 61-72/86 oraz dokończono badania obiektu 60/85. Wśród zbadanych w sezonie sprawozdawczym obiektów mieszkalnych na szczególną uwagę zasługują 62 i 65 - czworokątne półziemianki o wymiarach 4,7 x 4,6 m i 4,3 x 4,2 m, zagłębione w całość na 100 i 90 cm, z doskonale zachowanymi w narożnikach północno-wschodnim lub północnym piecami kopułkowymi.

W obiekcie 62 obok pieca odkryto 3 całe naczynia. Obiekt 66/86 był naziemną chatą o konstrukcji przypuszczalnie srebrowej, posiadał wymiary 5,4 x 3,15 m. Obiekty 67, 68 i 69/85 to ślady zagrody składającej się z obiektu mieszkalnego /67/ i dwu pomieszczeń gospodarczych. W trakcie wykopalisk sezonu 1986 znaleziono 3251 fragmentów naczyń oraz 39 przedmiotów żelaznych, m.in. ostrogę, grot z zadziórami, fragment krzesiwa, sprzączkę, kilkanaście noży.

Wykonano również dwa przekopy przez wały grodziska. Kontrolny przekop przez fosę i wał badane w latach 1984-85 potwierdził datowanie tej części założenia na czasy kultury łużyckiej /ceramika z fosy/.

Badania będą kontynuowane.

ZDZIECHONICE, gm. Zaklików
woj. tarnobrzeskie
Stanowisko 1 i 3

Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków
w Tarnobrzegu

Badaniami kierował mgr Marek Florek. Finansował BBiDZ w Tarnobrzegu. Trzeci sezon badań. Grodzisko /z IX - poł. X w./ /st. 1/ i współczesny obiekt kultowy /st. 3/.

Badania miały na celu rozpoznanie rozplanowania wewnętrznego grodziska, określenie przebiegu wału okrężnego i towarzyszącego mu rowu, rozpoznanie metodą wykopaliskową faktów zaobserwowanych na zdjęciach lotniczych, wydzielenie ewentualnych faz chronologicznych na stanowisku 1 oraz określenie charakteru i funkcji obiektu odkrytego w roku ubiegłym na stanowisku 3.

Przebadano 130 m² /ogółem w latach 1984-1986 - około 315 m²/ oraz wykonano 30 sondowań świdrem głębokim.

W wykopach rozmieszczonych wzdłuż południowej, zachodniej i północnej krawędzi cypłu grodziska uchwycono przebieg wału okrężnego i towarzyszącego mu rowu. Kontynuacja wału i rowu we wschodniej części grodziska stwierdzono na podstawie zdjęć lotniczych i wyników wierceń. Wał okrężny posiadał nasyp konstrukcji ziemno-kamiennej. Kamienie tworzyły zewnętrzny płaszcz nasypu bądź bruk rozdzielający poszczególne warstwy ziemi /gliny/. Nasyp ziemno-kamienny zwieńczony był rodzajem drewnianego płotu, którego zwęglone pozostałości udało się uchwycić w wykopach w latach ubiegłych. Wałowi okrężnemu towarzyszył na całej długości biegnący po stronie wewnętrznej rów szerokości około 5-6 m. Analogiczny rów stwierdzono po wewnętrznej stronie wału odcinkowego /podkowiastego/, odcinającego cypel grodziska od wysoczyzny. Z przestrzeni między wałami odcinkowym i okrężnym wyeksplorowano niewielką jamę /obiekt nr 8/, którą sfinalizowano na podstawie zdjęć lotniczych. Materiał zabytkowy, głównie ceramika, wystąpił wyłącznie w wypełniskach ww. jamy i rowów. Wśród ceramiki na uwagę zasługują licznie występujące fragmenty misek. Ponadto w wypełnisku rowu towarzyszącego wałowi okrężnemu, w jego północno-zachodniej części znaleziono bardzo liczne kości zwierzęce /m.in. fragmenty kilku czaszek i łuchw, pojedyncze ząby, kości długie, części kręgosłupów/ oraz fragment łyżwy kościanej.

W czasie badań nie udało się ustalić funkcji i chronologii kołatego bruku kamiennego odkrytego w roku ubiegłym w fosie. Nie uzyskano też jednoznacznych danych odnośnie ewentualnych faz chronologicznych funkcjonowania grodziska, chociaż wydaje się, że można wyróżnić 2 takie fazy. Znaczny stopień zniszczenia powierzchni grodziska i brak powiązań stratygraficznych między poszczególnymi obiektami nie rokuje dużych nadziei w tym zakresie.

Na stanowisku nr 3 stwierdzono, że odkryty w ubiegłym roku obiekt /nr 1/ to duża jama, trapezowata w przekroju i prawdopodobnie kwadratowa w rzucie poziomym, o głębokości około 180-200 cm i boku dna około 200 cm, wykuta w skale. Dno jamy posiadało podłogę z bierwion, która uległa spaleniu. Ślady ognia widoczne były też na ścianach jamy. Już po spaleniu się drewnianej podłogi do jamy wrzucono co najmniej 2 całe naczynia /jedno znalezione przypadkowo

wo kilkadziesiąt lat temu i jedno odkryte w ubiegłym roku/ oraz fragmenty kilku innych naczyń. Całość zasypano rumoszem skalnym. Ceramika pochodząca z jamy jest identyczna z ceramiką z grodziska. Ze względu na fragmentaryczny stopień zachowania jamy trudno jest określić jej funkcję. Wydaje się jednak, biorąc pod uwagę jej położenie oraz znalezione materiały i ich kontekst, że może ona stanowić obiekt kultowy współczesny z grodziskiem.

Jak wykazały dotychczasowe, trzyletnie badania, grodzisko w Zdziechowicach było obiektem dwuczłonowym. Składało się ono ze zbliżonej do trapezu przestrzeni /o powierzchni około 0,5 ha/ zamkniętej wałem okrętnym i towarzyszącym mu po stronie wewnętrznej rowem oraz międzywałą /między wałem okrętnym i podkowiastym/. Temu ostatniemu towarzyszył od strony wewnętrznej rów, od strony zewnętrznej fosa mająca połączenie z wylotami dwóch naturalnych wąwozów. Ślady osadnictwa w postaci niewielkich jam, palenisk i pozostałości budynków wystąpiły zarówno wewnątrz przestrzeni zamkniętej wałem okrętnym, jak i na terenie międzywały oraz na zewnątrz grodziska /osada podgrodzowa/. Całość odkrytego materiału zabytkowego datuje grodzisko na IX - połowę X wieku. Na uwagę zasługują odkryte w czasie badań liczne szczątki roślinne, w tym ziarna zbóż /ponad 90 proc. owsa/ oraz kości zwierzęce /bydło, koń, świnia/.

Forma grodziska /dwuczłonowe, wyżynne/ oraz chronologia wskazują na jego związek z tzw. horyzontem grodzisk wiślańskich.

Materiały złożono w Muzeum Okręgowym w Sandomierzu, dokumentację w BBiDz w Tarnobrzegu.

Badania zakończono.

ŻARY
woj. zielonogórskie
Stanowisko 1, 2, 4

patrz
późne średniowiecze

ŻDŹARÓW, gm. Sochaczew
woj. skierniewickie
Stanowisko 1

patrz
okres wpływów rzymskich